No. 942. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 24 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 Mei.

In de *Javasche Courant* van 27 Maart leest men het volgende berigt, vrij verkort, overgenomen uit het supplement der *Singapore Free Press*, van 22 Febr. jl.:

»De autoriteiten hebben tijdens het ophouden der cholera in Siam aan de vreemdelingen bekend gemaakt, dat het gebruikelijk was bij het ophouden van de eene of andere algemeene ramp, den Koning geschenken van levend vee aan te bieden, als kippen, eendvogels of varkens. In de kennisgeving was ook het getal opgegeven hetwelk aannemelijk geacht zou worden, te weten ongeveer 20 kippen, 10 eendvogels en 1 varken. De Amerikaansche zendelingen ontvingen, op de tot dat einde door hen gevraagde inlichting, de verzekering dat dit gebruik eene louter burgerlijke pligtpleging was, die geene betrekking had op de godsdienst. Op deze verzekering hebben dan ook die zendelingen onverwijld de verlangde geschenken ingezonden met hunne gelukwenschingen aan den Koning.

»Maar de Roomsch-Katholijke zendelingen (1) beschouwden het als eene godsdienstige zaak, en weigerden hardnekkig de verlangde geschenken te leveren. Alle pogingen der ambtenaren om hen daartoe te bewegen waren vergeefs. Zoodra de koning van hunne weigering berigt ontving, heeft hij hen op staanden voet uit het rijk verbannen. Eenige Siamsche grooten, welke men gevraagd had, waarom de Koning de Roomsch-Katholijke zendelingen met zulk eene strengheid behandelde, gaven ten antwoord, dat de Koning hun vergund had in het land te komen en aldaar hunne woonplaats te vestigen; dat hij hun had toegestaan grond aan te koopen, kerken en huizen te bouwen, vrij van renten. Dit alles, zeiden zij, had de Koning voor hen gedaan, zonder aan hunne godsdienst te gelooven, en indien zij nu de opgegevene geringe geschenken weigerden te geven, moesten zij geacht worden niet waardig te zijn om langer in het rijk te blijven."

De *Javasche Courant* maakt zich echter pligtig aan eene ergerlijke kwade trouw, door niet mede te deelen wat de *Free-Press* juist in een artikel *onder* het bovengenoemde meldt, naar aanleiding van een berigt, getrokken uit de *Bengal Hurkaru* van 5 November, en medegedeeld door den rev. J. H. Chandler, Amerikaansch (protestantsch) zendeling in Siam.

Wij merken in dat berigt op, dat de Amerikaansche zendelingen alras spijt gevoelden van hunne daad. Immers er staat in dien brief: »Wij verkeerden in de overtuiging, dat het geven dezer geschenken geene godsdienstige daad noch eene bevordering van *afgoderij* was. In die vaste meening voldeden wij aan het verzoek."

En eenige regels lager: »De Katholijken weigerden, omdat zij daarin een werk van godsdienstige beteekenis ontwaarden."

Nog lager: »*Indien wij toen wij onze geschenken inleverden, aangaande de zaak zooveel geweten hadden als thans*, DAN IS HET TE BETWIJFELEN OF WIJ AAN HET VERZOEK ZOUDEN HEBBEN VOLDAAN. Het verbannen dezer (Katholijke) missionarissen pleit niet zeer voor den Koning. Wij kunnen slechts angstig voor de toekomst gestemd zijn. Maar de Heer regeert, enz."

Waarom nu gevoelden de Protestantsche zendelingen spijt over hunne daad? Om dezelfde reden waarom de Katholijke missionarissen geweigerd hebben aan het gebod te gehoorzamen. Immers — zoo lezen wij in een particulieren brief uit Java, aangaande deze zaak, ons welwillend ter inzage afgestaan — de offers aan den Koning gebragt, werden door hen als *ongeoorloofd* beschouwd, omdat deze daad in de opinie van het volk gelijk staat met afgoderij — of, met duidelijker woorden — *omdat deze offers aan de afgoden zouden worden geofferd.*

Dit nu wisten de Katholijke missionarissen, en daarom weigerden zij niet zoozeer aan hunne wereldlijke overheden te gehoorzamen, maar zij wilden de hand niet leenen tot afgoderij. Zij bleven God getrouw, en God zal hun dit loonen.

Waren dan de Amerikaansche zendelingen zoo geheel vreemdeling in de gebruiken des lands, dat hun het ware doel dier geschenken, dat voor niemand aldaar een geheim is, onbekend was gebleven? — Zeer zoetsappig en onnoozel verklaart dit de rev. Chandler, en geeft zich hierdoor het voorkomen alsof hij onwetend gezondigd had.

Het is intusschen waar, dat de verdrijving der acht Katholijke missionarissen uit Siam aldaar op de geheele bevolking een diepen indruk heeft gemaakt.

(1) Behalve de bisschop, zegt de *Free-Press*

De eergisteren gemelde circulaire van Z. Exc. Mgr. Fornari, Pausselijke nuntius te Parijs aan Hunne Hoogw. de Bisschoppen van Frankrijk is van den volgenden inhoud:

Parijs 15 Mei 1850.

„Monseigneur.

„Het kon niet missen of het in de nationale Vergadering aangeboden belangrijk ontwerp van wet op het onderwijs moest de aandacht opwekken van den H. Vader die gestadig met de levendigste belangstelling alle tijdperken van deze langdurige en moeijelijke discussie van het begin af tot aan de eindelijke aanneming der wet heeft gadegeslagen. Hij heeft met eene zeer levendige belangstelling de verbeteringen en wijzigingen opgemerkt die in deze wet zijn aangebragt en heeft de pogingen en den ijver, aan den dag gelegd, door allen wien het welzijn van Kerk en Maatschappij ter harte gaan, op hoogen prijs gesteld. Te gelijkertijd, heeft de H. Vader kunnen opmerken de verscheidenheid der gevoelens en waardeeringen, die van de eene zijde, verkregen voordeelen, vooral bij het bestaan van het *status quo*, deden uitkomen, en van den anderen kant de bestaande gebreken en te vreezen gevaren in eenige bepalingen van de nieuwe wet aantoonden.

„Het is den H. Vader insgelijks gebleken dat bij het achtenswaardig getal bisschoppen eenig verschil van gevoelen bestond; te meer daar eenige bepalingen der zelfde wet afwijken van de voorschriften der Kerk, zoo als het toezigt over de kleine seminariën; andere bepalingen daarentegen, schijnen weinig overeen te komen met de bisschoppelijke waardigheid, zoo als de deelname der bisschoppen aan den opperraad, waarin volgens de wet tevens zitting mogten nemen twee protestantsche leeraars en een joodsche rabbijn; de minstens voorloopige oprigting van gemengde scholen verwekte ook veel bezorgdheid in het hart van katholijke ouders.

„Te midden dezer verwikkelingen heeft Z. H, doordrongen van het hoog belang der omstandigheden, waarin zich Zijne Eerwaarde Broeders bevinden, en in de hoop van die bezorgdheid te doen bedaren, het in zijne hooge wijsheid goed gedacht, hun eene gedragslijn voor te schrijven. Bovendien ten einde te voldoen aan de verzoeken die Z. H. ontvangen had van onderscheidene eerbiedwaardige prelaten, welke, bezield met een gevoel van onderdanigheid jegens den Hoogsten Kansel der Waarheid, en van eerbied jegens den persoon des Opperherders, zich tot den H. Stoel gewend hadden, om diens uitspraak te vernemen, vond Hij zich bovendien genoopt een gedragsregel te geven ten aanzien van de toepassing der eindelijk aangenomen wet.

„Z. H. heeft, na een rijp onderzoek van deze belangrijke zaak en met overleg van eene speciale congregatie, zamengesteld uit onderscheidene leden van het H. Collegie, en na de ernstigste beraadslaging mij zijne besluiten dienaangaande medegedeeld, die ik volgens zijne bevelen mij haast aan Uwe Hoogw. kenbaar te maken.

„Zonder thans in het onderzoek van de verdiensten der nieuwe organieke wet op het onderwijs te treden, mag Z. H. niet uit het oog verliezen, dat ofschoon de Kerk er ver af is, hare goedkeuring te hechten aan hetgeen strijdig is met hare beginselen en regten, zij dikwijls genoeg in het belang zelve der christelijke maatschappij, zich eenige opoffering moet getroosten, welke met haar bestaan en hare pligten overeen te brengen is, om niet des te meer de belangen der Godsdienst in gevaar te brengen, of haar op een nog moeijelijker standpunt te plaatsen. Het is u niet onbekend, Monseigneur, dat Frankrijk van het begin dezer eeuw af, het voorbeeld heeft gegeven van vrij zware opofferingen, met het doel en in de hoop van de Katholijke Godsdienst te behouden en te herstellen.

„De omstandigheden waarin zich thans de maatschappij geplaatst ziet, zijn van een zoo hagchelijken aard, dat zij de aanwending van aller krachten eischen, ten einde haar te redden. Om dat heilzaam doel te bereiken, is het zekerste en krachtigste middel in de eerste plaats eene eendragtige werking der geestelijkheid, gelijk de H. Joannes Chrijsostomus herinnerde (in JOANN. *Hom.* 82) ten opzigte van de eerste tijden der Kerk: *„Si dissensio fuisset in discipulis illis, omnia peritura erant"* Dienvolgens houdt de H. Vader niet op alle braven dringend te vermanen van geduld te oefenen, maar tevens ook van eendragtig te blijven, opdat de Hoogw. Bisschoppen met hunne geestelijkheid één mogen zijn (*unum sint*); opdat zij, vereenigd door de banden der evangelische liefde hetzelfde gevoelen (*idem sentiant*) en door hunne ijvervolle pogingen bewijzen dat zij zoeken wat van Christus is (*quærant quæ sunt Jesu Christi*). Slechts door deze eendragt zal men de voordeelen kunnen verwerven, die men van de nieuwe wet te hopen heeft, en voor het minst de beletselen die tegen nieuwe verbeteringen bestaan grootendeels uit den weg ruimen. Z. H. meent te mogen vertrouwen, dat de welwillendheid en ijverige medewerking der Regering naar datzelfde doel zullen leiden, en hoopt tevens dat diegenen van het Hoogwaardig Bisschoppental, welke volgens de keus hunner medebisschoppen in den Opperraad voor het openbaar onderwijs zitting zullen nemen, door hun ijver en gezag, alsmede door hunne leering en voorzigtigheid in alle omstandigheden met moed de wet Gods en der Kerk zullen weten te beschermen, de leeringen onzer heilige godsdienst met al de kracht hunner ziel zullen handhaven en uit al hun vermogen een zuiver en gezond onderwijs zullen schragen.

„De voordeelen, die zij door hunne zorgen aan de Kerk en de maatschappij verschaffen, zullen opwegen tegen de tijdelijke afwezigheid uit hunne bisdommen. Bijaldien, in weerwil van al die pogingen, hun gevoelen betreffende eenig punt aangaande de katholijke leer of de zeden de bovenhand niet mogt verkrijgen, dan zullen die waardige Bisschoppen ten volle de bevoegdheid hebben, om dit bij gelegenheid ter kennis te brengen van de aan hunne zorg toevertrouwde geloovigen, en zij zullen daaruit aanleiding nemen, om hunne kudde over diezelfde aangelegenheid te onderhouden, die zij de behoefte gevoelen hun mede te deelen.

„Vermits de H. Vader het hooge gewigt erkent van het eerste godsdienstig onderrigt der kinderen, die jonge planten, van welke men eene betere toekomst voor de maatschappij moet verwachten, en in weerwil dat hij gaarne hulde doet aan den ijver der Hoogw. Bisschoppen van Frankrijk, meent Z. H. echter, uit kracht van zijn apostolisch ambt, u Monseigneur te moeten aanbevelen, bijzonder in het geval dat in uw bisdom gemengde scholen gevonden mogten worden, van niet op te houden met al de noodige maatregelen te nemen om aan de katholijke kinderen, die gelukkig overal eene groote meerderheid uitmaken, de weldaad eener afzonderlijke school te doen genieten. Want terwijl de H. Vader bitter den voortgang betreurt, die in Frankrijk zoowel als in de overige landen gemaakt is door de onverschilligheid in godsdienstzaken, welke zoo groote onheilen heeft doen ontstaan door het verderven van het geloof der volken, wenscht hij vurig dat aangaande dit belangrijk punt, alle zielenherders ter gelegener tijd onophoudelijk hunne stem verheffen en de aan hun ijver toevertrouwde geloovigen met zorg onderrigten over de noodzakelijkheid van één eenig geloof en van ééne enige godsdienst, vermits de waarheid één is, en dat zij dikwijls aan hunne onderhoorigen herinneren en hun verklaren de grondleer dat buiten de Katholijke Kerk geene zaligheid is.

„Ziedaar Monseigneur de beschouwingen en onderrigtingen, die ik volgens de bevelen van onzen H. Vader in last had aan Uwe Hoogw. mede te deelen.

„Ik twijfel geenzins of gij zult deze mededeeling van de vaderlijke zorg van het geëerbiedigd Hoofd der Kerk met dankbaarheid ontvangen, en ik koester het vertrouwen dat uw ijver voor het heil der zielen en voor de redding en de verbetering der maatschappij, daaruit nieuwe krachten en nieuwe aanmoediging zal putten voor de voortplanting der goede beginselen en der gezonde leer.

„Ik heb de eer Monseigneur, met diepen eerbied te zijn,

„Van Uwe Hoogwaardigheid,

„De zeer onderdanige en gehoorzame dienaar,

„† R. AARTSBISSCHOP VAN NICEA,

„Apostolisch Nuntius."

Een troostrijk feit voor het geloof, doch dat maar weinig bekend is, wordt ons medegedeeld door de *Observateur de Genève*; het is de snelle en aanhoudende vermeerdering der Katholijke bevolking van Genève, de bakermat van het Protestantisme. Met de bevolking der drie ondergemeenten Plain-Palais, Eaux-Vives en Petit-Saconnex, bedroeg zij in 1822, 4355; in 1828, 5356; in 1834, 7075; in 1837, 7769; in 1843, 9766; in 1850, 11123 zielen, zoodat zij in 30 jaren omtrent verdriedubbeld is.

In de *Zutphensche Courant* leest men de volgende bedenkingen omtrent de »wonderlijke combinatiën" der kiesdistricten.

»Het hoofddistrict Groningen met de belangrijke stad van dien naam zal een lid kiezen; maar Appingadam twee. (Is dat een *casus pro amico*?) De ingezetenen van Olst, door alle mogelijke banden met Deventer verbonden, zullen onder Zwolle behooren, waarmede zij volstrekt geene punten van aanraking hebben. Over het district Deventer met zijne zoo gewrongen zamenstelling hebben wij reeds in ons vroeger nommer gesproken. Hier zal het alleen genoeg zijn te wijzen op de vereeniging van Ruurlo, Nede en Eibergen met Deventer, waarmede zij geene of althans geene goede regtstreeksche middelen van communicatie hebben. Winterswijk daarentegen wordt met Doesborgh vereenigd! Maar hoe verder wij komen, hoe vreemder verdeeling! De Bommelerwaard behoort onder Nijmegen; de Tielerwaard, Buren

en Culemborg onder Amersfoort, dat mede de Bildt, voor de poort van Utrecht, bevat! Bij wijze van compensatie behooren Naarden en Muiden noch onder Amersfoort, noch onder Amsterdam, doch — men zal het nimmer raden — onder Hoorn! Ouder-Amstel zal waarschijnlijk bij Amsterdam of bij Utrecht behooren, zoude men al ligt denken: — mis! het behoort onder Leiden. Geertruidenberg is bij Tilburg, Heusden bij 's Hertogenbosch, de dorpen tusschen beide steden bij Gorinchem, kortom het is onmogelijk, zich eene meer phantastische zamenstelling voor te stellen, dan die in de tabellen is opgenomen. Dat het platte land en hoofdzakelijk die dorpen, welke van hunne natuurlijke markten en geregtelijke en administratieve hoofdplaatsen zijn afgesneden, daardoor lijden moeten, en dat hunne stemmen daarbij nimmer in aanmerking zullen komen, behoeft wel geen betoog. — Welk doel men dus heeft willen bereiken, daar die zonderlinge verdeeling noch door de Grondwet voorgeschreven, noch door de natuurlijke gesteldheid van het land vereischt werd, blijft in den eersten oogopslag raadselachtig."

NOTA van den heer van Nispen van Sevenaer, geannexeerd aan het Verslag der Commissie van Rapporteurs over het Ontwerp ter regeling van het Kiesregt, enz.

Bij de door de Regering voorgestelde verdeeling der kiesdistricten, zullen in Gelderland streken tot een district worden vereenigd, die het wenschelijk is dat niet bijeengevoegd worden. De voorgedragen verdeeling zal tot bezwaren aanleiding geven, die voorgekomen kunnen worden. Het is met dit doel, dat de ondergeteekende de vrijheid neemt eene nota aan te bieden, waarop vermeld staan de veranderingen, die, naar zijn oordeel, in de door de Regering voorgestelde verdeeling gebragt zouden moeten worden, wil men gewigtige bezwaren voorkomen. VAN NISPEN VAN SEVENAER.

Tiel of Boemel. Wamel, Dreumel, Tiel, Wadenoijen, Ophemert, Varik, Est en Opijnen, Waardenburg, Geldermalsem, Deil, Haaften, Beest, Herwijnen, Vuren, Brakel. Poederoijen, Zuilichem, Nederhemert, Gameren, Kerkwijk, Ammerzoden, Hedel, Driel, Rossum, Hurwenen, Zaltboemel en Heerewaarden.

Nijmegen. Apeltern, Horssen, Druten, Burgharen, Batenburg, Ewijk, Benningen, Wychen, Balgooij, Overasselt, Heumen, Groesbeek, Ubbergen, Millingen, Nijmegen, Loenen, Elst, Bemmel, Huissen, Gent, Pannerden, Herwen en Aardt, Zevenaar, Duiven, Westervoort, Angerlo, Didam, Wehl, Berg en Gendringen.

Arnhem. Arnhem, Heteren, Hemmen, Valburg, Wageningen, Renkum, Doorwerth, Ede, Barneveld, Nykerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Apeldoorn, Brummen, Rheden, en Rozendaal.

Zutphen. Zutphen, Voorst, Warnsveld, Vorden, Loghem, Borculo, Neede, Eibergen, Groenlo, Ruurlo, Hengelo, Steenderen, Hummelo, Zelhem, Lichtenvoorde, Winterswijk, Aalten, Dinxperlo, Wisch, Ambt Doetinchem, Doetinchem en Doesburg.

Deventer. Deventer, Epe, Diepenveen, Eathmen, Holten, Markelo, Goor, Verwolde, Laren en Gorssel.

Amersfoort. Rhenen, Dodewaard, Kesteren, IJzendoorn, Lienden, Echteld, Maurik, Zoelen, Buren, Buurmalsem, Beusichem, Culemborg en Amerongen.

(Tot ons leedwezen hebben wij bovenstaande Nota wegens plaatsgebrek gisteren niet kunnen mededeelen)

PROVINCIALE WET.

TWEEDE AFDEELING. — (*Magt der Provinc Staten*)

(*Vervolg en Slot*).

Vooral met het oog op de welgeslaagde poging om in hoofdstuk I de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten zoo juist mogelijk af te bakenen, hebben vele leden den lof van een goed stelselmatig geheel, zoo als dat in het begin van dit Verslag is gesteld, aan dit wets-ontwerp niet willen onthouden. Indien zulks al onder de Grondwet van 1815 konde betwijfeld worden, zeker toch laat de gewijzigde Grondwet den wetgever vrij in de bepaling van hetgeen door de Staten en van hetgeen door de Gedeputeerde Staten kan en moet verrigt of uitgevoerd worden. Wat Gedeputeerde Staten betreft is die vrijheid echter beperkt door art. 136 der Grondwet Aan Gedeputeerde Staten *moet* de dagelijksche leiding en uitvoering *van zaken* worden opgedragen. De Grondwet onderscheidt niet; dus omvat die opdragt van de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, zoowel alles wat het provinciaal huishouden als wat de uitvoering der wetten en Koninklijke bevelen betreft.

In verband nu in het bijzonder met hetgeen in de artt. 92, 149 en 158 is gesteld, oordeelde men deze beginselen in het wets-ontwerp met juistheid ontwikkeld, Alles wat niet *door deze of eenige andere wet* aan Gedeputeerde Staten is opgedragen, behoort niet tot hunne bevoegdheid, maar tot die der Staten. Het kan op geene andere wijze dan door eene wet aan Gedeputeerde Staten worden opgedragen. Het maken van provinciale reglementen en verordeningen bijv. kan dus niet door de Staten aan Gedeputeerde Staten worden gedelegeerd.

Men acht deze beschouwing belangrijk genoeg, zoowel voor de tegenwoordige beoordeeling, als voor de latere toepassing dezer wet, om der regering te vragen of zij zich daarmede kan vereenigen? Lettende op hetgeen in de Memorie van Toelichting op art. 92 is gezegd, durft men zich vleijen dat het antwoord hierop bevestigend zal zijn.

Bij gelegenheid der behandeling van het hoofdstuk (Begrooting) hebben enkele leden verlangd, dat in alle provincien behoorlijke staten van de provinciale eigendommen zouden worden vervaardigd en bijgehouden. Zij meenden te weten dat in sommige provincien dit nuttig werk ten eenen male werd verzuimd.

Art. 101 De meerderheid wenschte dat de ontwerpen der beide begrootingen te gelijk met de verzending aan de leden publiek werden gemaakt, of althans ter provinciale griffie of in een locaal van het provinciaal gouvernement gedurende veertien dagen voor ieder ter inzage gelegd.

Artt. 103 en 105. Hoewel deze artikelen, naar het oordeel der groote meerderheid, enunciatief, niet limitatief moesten worden opgevat, is het echter gebleken dat daaromtrent bij enkele leden eenige twijfel was opgekomen. Wel was het gestelde in de Memorie van Toelichting, ad artt. 103 en 105, op het einde, geschikt om de bedoeling der Regering te dezen aanzien te doen kennen, maar men wenschte, in eene zaak van dit belang, zekerheid in de wet te hebben, en stelde daarom voor, het slot van art. 105 aldus te wijzigen: „alle uitgaven, in het provinciaal belang noodzakelijk ge„keurd, of door bijzondere wetten aan de provincie opgelegd."

Vele leden hebben inlichtingen gevraagd omtrent den post „kosten van verpleging der arme krankzinnigen." Men herinnerde zich dat daarvoor ook eene som van *f* 20,000 op de rijks-begrooting, hoofdstuk Binnenlandsche Zaken (Xde afd. art. 133) is uitgetrokken. Eenige leden meenden te weten dat, in sommige provincien, *f* 40 door het Rijk, *f* 40 door de provincie en *f* 100 door de gemeente, voor elken behoeftigen krankzinnige werd bijgedragen. Andere leden verzekerden, dat in hunne provincie door vele gemeenten, noch bijdrage van het Rijk, noch bijdrage van de provincie, werd genoten.

Men oordeelde hier eene zeer geschikte gelegenheid te hebben, om de aandacht der Regering op dit onderwerp te vestigen, en te vragen. of door de provinciale besturen in dezen communicatief met het centraal bestuur werd gehandeld? of er waarborgen bestonden, dat de eene gemeente in de kosten van verpleging der behoeftige krankzinnigen niet dubbel werd te gemoet gekomen, terwijl andere niets genoten? Welke regel wordt in dezen gevolgd?

Art. 114. Het verschil van gevoelen omtrent de grenzen der bevoegdheid van de Staten-Generaal bij het bekrachtigen van provinciale belastingen, is bij de Regering uit vroegere verslagen en beraadslagingen genoeg bekend. Men meende in dit artikel de strekking te zien, om den laatstaangenomen vorm, waarbij de aanwijzing van de enkel provinciale en huishoudelijke behoeften in den considerans der wet werd opgenomen, te bestendigen. Men weet dat ook deze handelwijze bij velen is afgekeurd, en althans niet geschikt is gerekend om het punt, waarop het aankomt, de grenzen der bevoegdheid van de Staten-Generaal, te beslissen. De meerderheid der leden gaf den wensch te kennen, dat het der Regering mogt gelukken, bij dit artikel eene duidelijke beslissing van het geschilpunt, in welken zin ook, voor te stellen, daar het voor en tegen voldoende bekend mag worden gerekend.

Art. 115. Over de 1ste alinea van dit artikel: „*De voorgedragen provinciale belastingen mogen niet in accijnsen bestaan*" zijn levendige beraadslagingen gevoerd

Men veronderstelde, dat de bedoeling was om onder „accijnsen" ook *opcenten* op de rijks-accijnsen te begrijpen; en dat, indien het voorstel werd aangenomen, deze bepaling zou beletten, dat onder de in den loop dezes jaars ter bekrachtiging voor te dragen provinciale belastingen over 1851, accijnsen werden opgenomen. Mogt de Regering van deze opvatting verschillen, dan wenschte men daaromtrent nader te worden ingelicht.

Ofschoon eenige leden de bepaling overbodig oordeelden, daar zij in de bekrachtiging der wetgeving voldoenden waarborg tegen overdrijving of misbruik vonden, werd het denkbeeld om eenigen regel te stellen, waaraan de Provinciale Staten, in zake van belastingen, zich zouden hebben te houden, vrij algemeen goedgekeurd.

Maar over de vraag, of deze regel doelmatig was, bestonden zeer uiteenloopende gevoelens.

Eenige leden keurden het voorstel goed

Velen daarentegen beweerden dat er accijnsen waren, bijv. op den wijn en het gedistilleerd, waartegen geene billijke bezwaren bestonden, en die onder de minst drukkende belastingen konden gerekend worden. Zij oordeelden het daarom zeer verwerpelijk, de gelegenheid tot het heffen van dergelijke provinciale accijnsen, voor het vervolg, te beletten Men behoorde in dezen vooral te zien op de plaatselijke gesteldheid van het gewest. De uitsluiting van alle accijnsen werd daarom, als te algemeen, gelaakt. Het denkbeeld, om daarvoor in de plaats te stellen: „De voorgedragen provinciale belastingen mogen „niet bestaan in accijnsen op de eerste levensbehoeften, waar„onder tarwe- en roggebrood, spek, zout, zeep en brandstof„fen verstaan worden, werd door sommige leden goedgekeurd.

Artt. 116—122. Omtrent de in deze artikelen voorkomende regelen betreffende de provinciale comptabiliteit, is door een der leden (de heer *Duymaer van Twist*), met inachtneming der bepalingen van het Reglement van Orde, eene schriftelijke Nota ingeleverd, welke achter dit Verslag onder lit *A* is opgenomen.

Art. 121. Vele leden hebben gevraagd of de woorden: *Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk* op eene persoonlijke verantwoordelijkheid en vergoeding uit eigen middelen doelden. Zoo ja, ook dan meende men dat de bepaling, zooals ze was gesteld, geen voldoenden waarborg gaf. Terugziende op de gevolgen, welke een nog niet lang geleden tegen den Staat gevoerd regtsgeding, ter zake van verstrekte oorlogsmiddelen, had opgeleverd, oordeelde men dat het der provincie weinig zou baten, al werd op het bevelschrift niet betaald, *wanneer de post is uitgeput*. De verpligting tot betaling zou daardoor niet worden weggenomen, en regtsdwang en schade zouden het gevolg van volgehouden weigering zijn. Men rekende daarom eene meer gepaste voorziening allezins noodzakelijk.

Art. 123. Ook de beginselen in het 3de hoofdstuk gesteld werden door zeer vele leden voor juist en overeenkomstig de voorschriften van de artt. 135 en 136 der Grondwet gehouden. Enkele leden vonden echter bezwaar daarin, dat bij de 3de alinea van dit artikel aan de Staten de uitvoering was opgedragen, ook der wetten betreffende *het Onderwijs* Dit was geen provinciaal maar rijksbelang, zeiden zij; het behoorde eer onder de uitzonderingen van art. 124 te zijn gebragt. Men moest de wet op het onderwijs niet vooruitloopen. De groote meerderheid der leden daarentegen keurde de voordragt der Regering goed. Niet het toezigt der overheid, bij art. 194 der Grondwet gevorderd, is hier geregeld, maar de uitvoering der wetten op het onderwijs wordt aan de Staten opgedragen. Zij voeren in dezen de bevelen des Konings uit (art. 125).

Men heeft gevraagd of het niet beter ware de woorden: *voor zooveel het gegeven wordt op scholen door de provincie, door gemeenten of bijzondere personen opgerigt*, weg te laten, daar deze opteling of omschrijving onvolledig schijnt.

Wordt onder het woord *opgerigt* ook verstaan *bekostigd* of gesubsidieerd?

Art. 155. Hoofdzakelijk op de bepaling van dit artikel is door een lid (de heer Backer) eene schriftelijke nota overgelegd, welke achter dit Verslag sub lit. *B* zal worden opgenomen.

Verder zijn omtrent dit belangrijk artikel in de meeste Afdeelingen uitvoerige beraadslagingen gehouden, welke in dit Verslag zouden behooren te worden opgenomen, indien ze niet meestal hadden geloopen over het bij de Regering bekend verschil van gevoelen omtrent het al of niet bevoegd zijn der waterschappen om zelve keuren of politie-verordeningen te maken, en over de vraag, of art. 192 der Grondwet, *reglementen* noemende, daaronder al of niet keuren of politie-verordeningen begrijpt. De redenen, welke voor en tegen het van elke zijde voorgestaan beginsel kunnen worden aangevoerd, zijn in het verslag van 23 Maart 1848 en in dat op de eerlang in openbare beraadslaging komende wet omtrent dit onderwerp vermeld. Men behoeft ze dus hier niet te herhalen.

Vele leden wilden het geschil niet bij deze wet beslist hebben.

De meesten echter oordeelden dat de beslissing, in welken zin men die dan ook wenschte, bij deze wet en op deze plaats behoorde te geschieden.

Eenige leden keurden het artikel goed.

Het gevoelen vond nog al bijval, dat de slotbepaling van art. 192 der Grondwet kon worden opgevolgd, op deze wijze:

„*Keuren en politie-verordeningen worden door de besturen der waterschappen aan Gedeputeerde Staten voorgedragen en door deze vastgesteld.*"

Men verwees hierbij naar hetgeen met de gemeentebegrooting geschiedt.

Hiertegen werd echter aangevoerd dat op die wijze evenzeer het geschil in denzelfden zin beslist werd.

De meeste leden gaven hunne goedkeuring te kennen, dat de bevoegdheid bij art. 192 der Grondwet gesteld, aan *Gedeputeerde* Staten bij deze wet is opgedragen. Deze kunnen worden gerekend onpartijdiger te zijn dan de Staten, daar zij bij art. 53 dezer wet van het bestuur der waterschappen zijn uitgesloten.

Eenige leden oordeelden het noodig, bij dit artikel op te nemen de bepaling, dat Gedeputeerde Staten ten allen tijde de overlegging der jaarlijksche rekening en verantwoording van de besturen der waterschappen kunnen vorderen

Art. 159. Wenschelijk is het, dat door de Regering een model in hoofdpunten voor dit provinciaal verslag worde vastgesteld. Uit de provinciale verslagen zal dan gemakkelijk en zonder lange vertraging bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken een algemeen verslag over het geheele Rijk kunnen worden opgemaakt.

Ook omtrent de daarbij op te nemen statistieke opgaven zal het noodig zijn gelijke voorschriften te geven, ter bevordering van eene hier vooral noodige eenheid.

Art. 176. Eenige leden rekenden het doelmatig, bij dit artikel omtrent de orde der eerste werkzaamheden van de nieuwe Provinciale Staten iets meer te bepalen dan hier is geschied. Men stelde voor, de volgende orde bij dit artikel vast te stellen:

opening;

onderzoek der geloofsbrieven;

jaarlijksch verslag;

rapport van Gedeputeerde Staten wegens aan hen opgedragen zaken;

benoeming van Gedeputeerde Staten;

benoeming van den griffier;

reglement van orde en instructie voor Gedeputeerde Staten en voor den griffier;

provinciaal reglement bij art. 4 dezer wet bedoeld.

Art. 177. In dit verslag, op art. 4, zijn reeds eenige bedenkingen opgenomen, welke tegen de bij dit artikel gestelde verdeeling der provincien in kiesdistrikten, en de bepaling van het door elk kiesdistrikt te kiezen getal leden der Staten, zijn ingebragt.

Door velen en op velerlei wijze is de tabel bestreden.

De bijzondere aanmerkingen, afzonderlijke provincien betreffende, zullen hierna worden opgenomen. De algemeene bezwaren waren hoofdzakelijk de volgende:

dat hier eene scherpe afscheiding tusschen stedelijke en landelijke verkiezing was behouden, welke de gewijzigde Grondwet niet toelaat;

dat in de meeste provincien aan de steden een belangrijk overwigt boven het platte land was toegekend;

dat er meestal geene de minste verhouding tusschen de bevolking der kiesdistricten en het getal der te kiezen leden was in het oog gehouden.

Eenigen, bij wien het een of ander dezer hoofdbedenkingen het meeste woog, gingen zoover van te verklaren, dat zij alleen om de verdeeling bij dit artikel gesteld, als daarin geene belangrijke wijzigingen werden gebragt, de geheele wet zouden afstemmen.

Ofschoon deze bedenkingen op vele leden indruk maakten, ontbrak het toch het voorstel der Regering niet geheel aan verdedigers.

Deze merkten op: dat men hier van geene afscheiding van stedelijken en landelijken stand moest gewagen, daar alleen het feitelijk bestaande nog voor ééne enkele maal, als overgangs-maatregel, werd behouden; — dat de tijd niet toeliet, wilde men de aanstaande vergadering der thans nog bestaande Provinciale Staten niet laten bijeenkomen, om de verdeeling der kiesdistricten en het getal der te kiezen leden op geheel andere en nieuwe grondslagen te vestigen; — dat zulks nu vooral, in den korten termijn van weinige weken, onmogelijk is te achten; — dat de bewering aangaande het thans gegeven overwigt aan de steden, niet vrij schijnt van overdrijving, als men de opgaven aan het slot der Memorie van Toelichting voorkomende, onpartijdig nagaat. — De bedenking verliest nog meer kracht, indien men opmerkt, dat kleine steden meestal een gelijk belang met het platte land hebben, en dat op haar de invloed van de plattelands-gemeenten niet zelden zeer groot is. Men erkende wel dat er hier en daar een al te groot verschil bestond tusschen het cijfer der bevolking en het getal der te kiezen leden, maar men drong toch aan op de stelling, dat er niet alleen op de bevolking behoorde te worden gelet, zoo als hiervoren in het verslag op art. 5, 2de alinea, en in de daarop betrekkelijke plaats van de Memorie van Toelichting, is aangetoond.

De leden, die een anderen grondslag voor de verdeeling wilden aangenomen hebben, herinnerden, dat reeds in 1842 volledige staten waren opgemaakt, waaruit van de bevolking, *in verband* met de gegoedheid en de plaatselijke gesteldheid,

bleek; — dat in de laatste jaren zóó vele en velerlei opgaven aangaande het getal belastingschuldigen tot zeker bedrag waren gedaan, dat men als zeker meende te mogen stellen, dat tot het bewerken daarvan geen lange tijd zou worden gevorderd, — dat men in allen geval de kiesdistricten, waarin de tegenwoordige leden der Staten-Generaal zijn gekozen, voor eens had kunnen gebruiken. De meeste bezwaren tegen de tabel zouden daardoor zijn weggenomen.

Eenige leden stelden ter bevrediging een middel voor, dat hierop neêrkomt. Zij wilden namelijk bij de thans bestaande plattelands-districten de naastbij gelegene steden voegen en door deze vereenigd het voor beide voorgesteld getal leden voor de Staten doen kiezen. Zoo, meenden zij, zou het grondwettig bezwaar der afscheiding tusschen den stedelijken en landelijken stand wegvallen, en ook de vrees voor overwegenden invloed der steden verminderen. Vele leden drongen nog nader aan op hetgeen hiervoor bij art. 4, 1ste alinea, in het Verslag is opgenomen. Kon de Regering besluiten om de vaststelling der provinciale reglementen bij de wet voor te stellen, men zou vele bezwaren tegen de tabel van art. 177 ligter kunnen achten. Velen toch rekenden het voor het tegenwoordige onmogelijk, andere grondslagen van verdeeling aan te nemen; zij alleen, die het vrij algemeen afgekeurd beginsel, dat men alleen op het cijfer der bevolking behoorde te letten, omhelsden, zouden hiertoe in staat zijn; niet zij, die ook de gegoedheid en de plaatselijke gesteldheid in aanmerking wilden nemen.

De Nota van den heer van Twist luidt in den aanhef aldus:

De ondergeteekende begint met hulde te doen aan de beginselen, waarvan de Regering bij het tweede hoofdstuk van de tweede afdeeling der provinciale wet, en bepaaldelijk bij de artt. 116 en volgende, is uitgegaan. Deze beginselen zijn: de provincialen comptabelen doen *rekening en verantwoording* aan de Algemeene Rekenkamer wegens de uitvoering der bevelen, hun door de Gedeputeerde Staten *gegeven*; art. 116; de Gedeputeerde Staten *bevelen* de uitgaven, en doen wegens de door hen gegevene bevelen *verantwoording* aan de provinciale wetgevende magt; art. 120;

zij leggen die verantwoording af op ééne rekening, waarvan de cijfers door de Algemeene Rekenkamer zijn deugdelijk verklaard, en welke rekening alzoo door de Algemeene Rekenkamer is goedgekeurd; artt. 117, 118, 119.

Het is uit hoofde van het groote belang, dat de ondergeteekende steeds in dit gewigtig onderwerp heeft gesteld, dat hij gemeend heeft, bescheidenlijk eenige weinige bedenkingen te mogen mededeelen, en veranderingen voorstellen, waardoor, naar hem voorkomt, de voordragt der Regering, in haar eigen stelsel, zoude worden verbeterd.

De nota van den heer *Backer* strekt om in bedenking te geven art. 155 der voordragt te laten vervallen, en van den algemeenen regel der Grondwet, dat de *Provinciale* Staten wetgevers zijn voor de waterschappen, niet af te wijken.

Dezer dagen is de nieuw aangelegde rijweg tusschen Krommenie en Wormerveer geopend. De algemeene deelneming, zoo door het uitsteken van vlaggen van de fabrijken, als particuliere huizen luisterde dit feest op; terwijl het besloten werd met een vriendschappelijk souper in het lokaal der sociëteit *Ons Genoegen*, waaraan de besturen en onderscheidene gasten, ingezetenen van Krommenie en Wormerveer hebben deelgenomen.

's GRAVENHAGE, 23 Mei. Heden wordt de Turksche gezant Mehemet Pacha met veel plegtigheid ten gehoore bij Z. M. ontvangen.

— Het vertrek van de leden van het Huis van Prins Frederik naar Stockholm, is bepaald tegen de eerste dagen van Junij.

— Aan het parket van den Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad is de dagvaarding geschied namens Jhr. R. L. van Andringa de Kempenaer tegen de erfgenamen van wijlen Z. M. Koning Willem II, op grond van de acten ten behoeve van den eischer door Koning Willem II afgegeven enz.

's HERTOGENBOSCH, 21 Mei. Het leggen van eenen straatweg van Turnhout op Tilburg begint meer en meer zekerheid te verkrijgen, althans het hooge bestuur heeft aan den heer hoofd-ingenieur Fynje van Salverda opgedragen, deswege met zijn ambtgenoot van het Belgisch gouvernement te onderhandelen.

— Heden is alhier aanbesteed het 4jarig onderhoud van den straatweg van deze stad op Best, alsmede het onderhoud der straten binnen deze stad en van den straatweg op Hintham, aangenomen door H. Lathouwers en M. Santegoeds, respectivelijk voor *f* 6000 en *f* 7175. (*H. B.*)

WAALWIJK, 20 Mei. Nauwelijks was het gerucht, dat de heer J. van Dijck, de reeds zoo gunstig bekende schilder, diezelfde die dezer dagen door de Koninklijke Académie te Amsterdam met goud is bekroond, 11. Vrijdag in den namiddag alhier in zijne geboorteplaats zou arriveren, om eenige dagen bij zijne betrekkingen door te brengen, of zijne mede-inboorlingen haastten zich, ten blijke hunner sympatie in de door hem behaalde overwinning, hem een feestelijk onthaal te bereiden. Jammer, slechts eenige uren vóór zijne komst, was men daarvan verwittigd; desniettemin werd er eene fraaije eerepoort, nabij zijne ouderlijke woning, en de leden onzer Harmonie waren spoedig bijeen en trokken den feesteling bijna een uur van Waalwijk te gemoet; en zie welk eene verrassing! Toen hij bij de plaats, waar de Harmonie zich geposteerd had, was komen aanrijden, werd hij door hare toonen begroet en vervolgens onder het spelen van toepasselijke stukken en den toeloop van eene talrijke menigte in triomph herwaarts geleid. Later in den avond, toen velen zijner bekenden hem kwamen geluk wenschen, bragt dezelfde Harmonie hem nog eene serenade bij fakkellicht. (*N.-Brab.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Mei. Heden was de dag waarop in de Wetgevende Vergadering de algemeene beraadslaging over de gewijzigde kieswet een aanvang zou nemen. Reeds vroeg zag men een aantal groepen op het plein Bourbon bijeen staan; zoodra de deuren van het gebouw der Vergadering geopend werden, vervulden zich de tribunes met een bonte menigte evenwel meer dan gewoonlijk uit de gegoede burgerklasse bestaande. De hulp der militaire magt was noodig om alles geregeld te doen toegaan. Evenwel is er niets onordelijks gebeurd.

De zitting werd geopend met het gewone defilé van inleveraars van verzoekschriften tegen de hervorming der kieswet. Daarna werd onmiddellijk over de urgentie der wet beraadslaagd. Ch. Lagrange en de burggraaf Deflotte spraken tegen de urgentie; doch beiden wekten slechts de lachlust der leden op; de urgentie werd aangenomen met 461 tegen 239 stemmen.

Daarna nam de discussie een aanvang. De gen. Cavaignac beklom het eerst het spreekgestoelte om het ontwerp te bestrijden, dat, volgens zijne meening »besmet was met inconstitutionaliteit." Spr. gelooft overigens dat de meerderheid op den door haar ingeslagen weg niet zal blijven stilstaan. Zijne redevoering maakte weinig indruk,

Na eene even kleurlooze rede van Destours de Chaulier, heeft Victor Hugo het ontwerp met hevigheid bestreden. In zijn oog is het ontwerp eene uitdaging tot den burgeroorlog, maar het volk, zeide hij, zal rustig blijven, het volk weet dat de toekomst hem toebehoort. De vrienden des voormaligen Pairs van Frankrijk poogden hem eene kleine hulde toe te brengen; maar die poging bleef zonder gevolg. De vergadering hoorde al de opgeblazen volzinnen des redenaars met koelzinnigheid aan. Een oud lid der oppositie, de Lasteyrie, beantwoordde Victor Hugo, maar de vergadering liet zich evenmin door hem als door de rede van Pascal Duprat in beweging brengen. Er had dus tot groote teleurstelling der Montagne, geen enkel schandaaltje plaats en de zitting werd hiermede opgeheven.

Toen Victor Hugo in zijne redevoering eene fraaije beeldspraak bezigende aan de meerderheid den tegenwoordigen toestand afschilderde en zeide: Lapt nu uw ouden wagen, met zijne oude wielen en oude assen op.... viel een Montagnard hem in de reden en voegde er bij: »En spant er uw zeventien oude knollen voor!" Hiermede bedoelde hij de 17 leden der commissie. Men ziet het, onze Vertegenwoordigers hebben het ver gebragt in de Parlementaire welvoegelijkheid. Dit belooft veel voor de artikelsgewijze discussiën.

— De diplomatieke kwestie met Engeland schijnt in *statu quo* te blijven of naar eene minnelijke schikking te neigen. Wat men er heden van hoort, bepaalt zich tot geruchten zonder grond. Zoo zegt men o. a. dat Lord Normanby Versailles niet meer verlaat en geen officieel deel meer neemt aan de werkzaamheden der Fransche ambassade.

Ook loopen de geruchten dat in de schatkist schier geen geld meer inkomt; dat de prefect Carlier zou aftreden tengevolge van een twist tusschen generaal Changarnier en den President, en meer dergelijke aardigheden.

— Nauwelijks is de Grieksche zaak geschikt of Engeland is er thans weder op bedacht om dwangmaatregelen tegen Napels te bezigen. Reeds is een Britsch stoomschip derwaarts gestevend.

— Men leest in het *Bulletin de Paris*,

»Wij weten uit eene goede bron dat Ledru-Rollin, Louis Blanc, Caussidière en andere uitgewekenen onderscheidene geheime bijeenkomsten met lord Palmerston gehad hebben. Men weet wat dat beduidt.

»Mogt het feit ook onjuist zijn, zoo bewijst nogtans de taal der roode dagbladen van Parijs en de half-officiele bladen van Londen, aangaande de kwestie der terugroeping van den Franschen ambassadeur, dat de demagogen er veel gewigt aan hechten om aan Lord Polmerston te behagen."

— Volgens berigt uit Constantinopel over Marseille ontvangen, zou de Fransche regering bij de Porte op nieuw pogingen hebben aangewend om het H. Graf in handen der Katholijken te stellen. Rusland schijnt zich echter hier tegen te verzetten. De generaal Aupick is door den Sultan begiftigd met de decoratie van den *Nichan Iftihar* in brillanten.

MADRID, 16 Mei. De gezant Isturitz is nog niet naar Londen vertrokken. Men zegt dat hij wacht op voordeelige voorslagen betreffende de schuldregeling, om die aan de Spaansche fondsenhouders in Engeland te vertoonen.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Mei. De *Economist* bevat de volgende mededeeling uit Parijs:

»Onze legitimisten en Orleanisten voeren in deze oogenblikken nieuwe onderhandelingen tusschen den ouderen en jongeren tak der Bourbons, die tot een eindresultaat naderen. Naar men zegt is het verdrag dienaangaande te Claremont opgesteld en ter bekrachtiging naar den graaf van Chambord opgezonden. De hertogin van Berry heeft er den koning van Napels over geraadpleegd, die het verdrag goedkeurde. Volgens hetzelve zou de graaf van Chambord erkend worden als wettig koning van Frankrijk, terwijl de graaf van Parijs verklaard zou worden tot zijn opvolger op den troon, met uitsluiting van de kinderen, welke de graaf van Chambord bij vervolg van tijd nog mogt krijgen. Tevens zegt men, dat er nu onderhandelingen worden gevoerd met den president der Fransche republiek, ten einde dezen te bewegen dat hij afstand doe van alle aanspraken en dat hij de bedoelingen der beide familiën bevordere. Hem moet beloofd zijn dat, als de graaf van Chambord op de Tuileriën is, Lodewijk Napoleon benoemd zou worden tot grootkanselier van Frankrijk en onderkoning van Algerie. Zoo zouden legitimisten, orleanisten en imperialisten zamen werken om de republiek omver te werpen en allen éénen zelfden pretendent op den troon te plaatsen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 22 Mei. De Wurtembergsche Kamer heeft met 55 tegen ééne stem geprotesteerd tegen de door de regering gedane verklaring, volgens welke de voormalige Duitsche bond beschouwd moet worden als wettelijk voortbestaande.

— Men schrijft uit Dresden, dat de Koning van Saksen zich naar het congres zal begeven, dat eerstdaags te Warschau onder het voorzitterschap van den Keizer van Rusland zal gehouden worden. Laatstgenoemde bevindt zich reeds te Warschau.

— Men verzekert dat de heer Mathis Pruissen en Bn. v. Dalwigh Hessen-Darmstadt op het congres der gevolmagtigden te Frankfort zal vertegenwoordigen.

— Men wil weten dat graaf Thun in last heeft te Frankfort uit naam van Oostenrijk voor te stellen, dat eene commissie van 9 leden benoemd worde, waarin Oostenrijk en Pruissen elk twee, Beijeren een, en de overige Staten gemeenschappelijk vier stemmen zullen hebben.

— Men schrijft uit Bern 16 Mei. De keer, dien de zaken den 5 Mei genomen hebben, heeft reeds eene bijzondere werking gehad. De vroegere vlugtelingen uit Duitschland, die zich nog in Zwitserland en meestal te Bern ophielden, schijnen het voor geheel zeker te houden dat eene conservative regering aan het roer zal komen. Zooveel is zeker dat ten gevolge van de op dien dag plaats gehebbende keuze, een aantal hunner naar Amerika is vertrokken.

— In Zwitserland worden toebereidselen gemaakt tot het aanleggen van spoorwegen.

BERLIJN, 21 Mei. Graaf van Wolff-Metternich heeft aan onze Katholijke Associatie eene uitnoodiging gezonden om zich aan te sluiten tot een dank-adres van alle Katholijke Associatien van Duitschland aan den Keizer van Oostenrijk voor de aan de Katholijke Kerk in den Keizerstaat verleende vrijheden.

— Men verzekert dat de regering der Unie binnen weinige dagen zal worden ingesteld.

WEENEN, 19 Mei. Volgens den staat der finantiën over het jaar 1849 bedraagt het deficit 141 millioen fl., doch dat over het eerste kwartaal van 1850 slechts 18 millioen en zelfs voor de maand Jan. bedroeg het slechts 5 millioen. Deze vermindering van het deficit over het laatste kwartaal, geeft reden tot tevredenheid, vooral wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat het gewone budget voor oorlog van 55 millioen, thans tot 120 millioen is opgevoerd, dat de Hongaarsche kroonlanden, in plaats van 120 millioen, slechts 1 millioen hebben opgebragt en dat de nieuwe belastingen waarschijnlijk niet zullen tegenvallen. Evenwel heeft men vooralsnog weinig hoop om het budget voor oorlog tot de voormalige hoogte van 55 millioen terug te brengen.

— De opstand in Bosnië kan thans zoo goed als geëindigd beschouwd worden.

ITALIE.

Gen. Gemeau, bevelhebber van het Fransche leger te Rome, is aldaar afgestapt vergezeld van den aartsbisschop van Besançon. De kard. Lambruschini is te Rome terug. Men zegt dat het ontwerp eener nieuwe zamenstelling van het pausselijk leger thans in den ministerraad behandeld wordt.

Mgr. Franzoni ontvangt dagelijks veel bezoek in zijne gevangenis. Van de 9 hem door den Bevelhebber der citadel aangeboden vertrekken, heeft hij er slechts 2 aan-

genomen. De ministers leggen het er op toe den aartsbisschop te dwingen zijne demissie te geven; dit zal hun echter niet gelukken.

In den Sardinischen Senaat interpelleerde ridder Collegno het kabinet over de arrestatie van Mgr. Franzoni. Hij deed opmerken dat door eene tijdige onderhandeling met den H. Stoel die betreurenswaardige gebeurtenis zou zijn voorkomen geweest. De min. van justitie gaf haastig een onvoldoend antwoord op deze vraag en de Kamer ging tot de orde van den dag over.

De Kamer van afgevaardigden heeft den 16 Mei een aanvang gemaakt met de discussie over de artikelen der zegelwet.

Men leest in de *Echo du Mont-Blanc*: »De *Gazette Piemontese* spreekt tot heden met geen enkel woord van de arrestatie van Mgr. Franzoni; wij begrijpen zeer goed dat de nederigheid het blad belet van de dappere daden zijner helden en beschermers te gewagen; doch dit alles belet niet dat de zaak wereldkundig geworden is, en dat er niemand in geheel Piemont zoo onnoozel of zoo onverschillig zal zijn van de arrestatie van den eersten Prelaat des lands gelijk te stellen met die van eenig ander persoon, die niet aan de bevelen der justitie gehoorzaamt.

»Bovendien bestaat hier eene zeer gewigtige kwestie en die niet persoonlijk Mgr. Franzoni betreft, de zaak namelijk van het inkomen der geestelijkheid, hetwelk de regering haar op eigen gezag wil ontrooven, en zulks door middelen die haar eigen zijn, in weerwil dat deze zaak nog hangende was tusschen de Kerk en den Staat. Zoo te handelen tegenover eene mogendheid, waarmede men eene overeenkomst had gesloten, is eene daad van geweld van de zijde der regering, die zich daardoor blootstelt aan de vreesselijkste gevolgen. Hoe het ook zij, de weg door de regering bewandeld is niet geschikt om het vertrouwen der volkeren te winnen, noch om hunne onrust tot bedaren te brengen; en evenmin om hen van dien eerbied jegens de beide magten, Kerk en Staat, te vervullen, welken zij nimmer uit het oog moesten verliezen."

BELGIE.

BRUSSEL, 22 Mei. De Senaat heeft gisteren de wet op de faillissementen aangenomen. Daarna is rapport uitgebragt over de wet op het middelbaar onderwijs. De commissie heeft met 5 tegen 4 stemmen tot de aanneming geconcludeerd. (Die meerderheid is inderdaad niet groot, en men mag alzoo er niet van zeggen wat wij in het *Handelsblad* lezen: *De commissie is in alle opzigten gunstig voor de wet gestemd*". Dit heet de publieke opinie opzettelijk misleiden. Red.)

STADSNIEUWS.

In de 211de Staats-Loterij, zijn in de 1e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 12612 *f* 20,000, N°. 6721, 649, 12606, 5331, 5220, 6411 en 11302 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 Mei.

GETROUWD (16 Mei): A. Richard Jr. met J. E. Hoffmeester. — (21 Mei): E. J. Heyne met C. C. de Veer.

BEVALLEN (15 Mei): S. Moeller, geb. Nova, Z. — (19 Mei): J. W. G. Helmers, geb. Gaaswijck, Z. - M. E. van Coeverden, geb. van Gurtschen, Z. - M. L. Salm, geb. Kleinhoonte, Z. — (20 Mei): J. D. Ninaber, geb. van Bossen, Z. - S. B. D'Andrade, geb. de Mesquite, D. - A. B. Giethoorn, geb. Sijbesma, D. — (21 Mei): A. E. van Genderen Stort, geb. Taapken, Z. — (22 Mei): C. P. Kraay Jr., geb. Koert, D.

OVERLEDEN (15 Mei): H. C. Tholen, 32 j. — (17 Mei): Wed. J. L. Frederiks, 58 j. - J. G. Lauck, 36 j. — (18 Mei): V. P. B. Posthumus Meijes, 10 m. — (20 Mei): T. L. Blankenberg, 23 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 22 Mei. Belg. leen. 2½ pc. 48⅞; 5 pc. 97½; 4½ pc. 88½; Spanje Ard. 5 pc. 12⅝; Binnenl. 3 pc. 30½; Coupons —; Rom. Leening 75¾.

PARIJS, 21 Mei. Fr. 3 pc. 55,15; 4½ pc. —,—; 5 pc. 88,50; 5 pc. N. —,—; Schatk. 5,—; Bank-Act. 2085,—; Belg. 840, 5 pc. 97¾; 1842, 5 pc. 97½; 4½ pc. —; 2½ pc. 49¾; Holl. 2½ pc. 57¾; Nap. 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. 31⅛; 3 pc. Buitenl. 38¾; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 —,—; 1849 —,—; Rom. leening 77¼.

MADRID, 10 Mei. Act. Sch. 3 pc. 31 1/16, id. 5 pc. 12 13/16; Uitgest. Sch. 3⅞; Coupons 7⅞.

LONDEN, 21 Mei. Cons. kont. — a —; op tijd 95⅞ a 96; Braz. 86½ a 87½; 1829/39 85½ a 86½, 1843 — a —; Buenos-Ayros — a —; Den. 3 pc. 71 a 73; N. L. 5 pc 97 a 98; N. Deenen — a —; Ecuad. 3⅜ a 3⅞; Gren. 16 a 16½; Uitgest 3⅞ a 4; Mexico 30⅞ a 31⅛, Peru 4 pc. 76¾ a 77; Uitg. 33¾ a 34; Grieken 5½ a 6½; Port. 5 pc. — a —; 4 pc. 33 a 34; 3 pc. 32 a 33; Rusl. 1822, 5 pc. 106½ a 107½; (N.) 4½ pc. 95½ a 96; Spanje 5 pc. 17⅛ a 17⅜; id. 3 pc. 37¼ a 37¾; id. Passive 3⅜ a 3⅞; Holl. 2½ pc. 55½ a 56; id. 4 pc. 85½ a 86; Ven. 33⅞ a 34¾; Ding. 12 a 12½.

WEENEN, 19 Mei. Met. 5 pc. 92 5/16; id. (N.) 4½ pc. 80 5/16.

BERLIJN, 21 Mei. Schuldbr. 3½ pc. 85½; Loten 101¾; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 90⅜; Pools. 4 pc. 78⅜; Loten fl. 200, 90¼; id. fl. 300, 124⅜; id. fl. 500, 79¾.

FRANKFORT, 21 Mei. Met. 5 pc. 76⅜; 4 pc. 58¾, 2½ pc. 41¾; Bank-Actien 1033; Darmst. Lot. fl. 50, 72; id. fl. 25, 25¾; Badensche Lot. fl. 50, 51¼; id. fl. 35, 31¼; Nassaus. 3¾1; Holl. 2½ pc. 56⅜; W. S. 4 pc. 86¼; Sijndic. 3½ pc. 87¼.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

22 MEI 4½ u.			gebl.	23 MEI		4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à 2½ pCt.			55 13/16	55⅞	à	55 15/16	
Dito Dito	3	»	65 5/16	65⅜	»	65½	65⅜
Dito Dito	4	»	85 11/16	85¾	»		
Dito Obligatiën O. I.	4	»			»		
Amortis. Syndic.	3½	»	87½	87½	»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»	54		»		
Obligatiën	»	»	97		»		
Belgie, Obligatiën 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	43 1/16	46¼	»		
Spanje bij *Ardoin* £ 85	5	»	12¾	12 15/16	»	13	
Dito Dito » 510	»	»	13⅛	13 3/16	»	13 5/16	
Dito Onbep. Stukken	»	»	12½	12⅞	»		
Dito	3	»	37¾		»		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	30½	30½	»	30 13/16	
Coup. *Ardoins*		»	8⅛	8	»		
Passive		»	3⅞		»		
Fransche Uitgest.		»		4 1/16	»		
Portugal te Londen 5 pCt. nu 4		»	35⅝	35 7/16	»		
Dito Dito	»	»	36	35 15/16	»	36	
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	104⅜	1 4⅜	»	104½	
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	103¾	104	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»	94½	94½	»		
Dito bij *Hope*	4	»	85¾	85½	»	85⅝	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»		85	»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»			»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	63¾		»		
Cert. van dito	»	»	63⅞	64	»		
Polen, Aand. à fl. 500	4	»			»		
Dito met Lot » 300		»			»		
Amerika, Bank-Actiën		»	3⅝		»		
Frankrijk, Obligatiën	3	»	50⅝	51	»	51⅛	51 1/16
Pruissen, Aand. met Lot. R.	50	*f*			»		
Oostenrijk, Metalliek	5	pCt.	73⅝	73¾	»	74	
Dito Nieuwe	2½	»	40	40⅛	»	40¼	
Dito Nieuwe	5	»	80⅞	80½	»		
Ween Bank bij *Goll en C.*	»	»			»		
Dito	4	»	67½		»		
Aand. met Loting fl. 500		*f*			»		
Nieuwe dito » 250		»			»		
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5	pCt.			»		
Brazilie te Londen 1824	5	»	89⅝	89⅝	»		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 100		»			»		
Peru	4	»	76¾	77	»	77¼	
Mexico	5	»	29⅝	29¼	»	29½	29⅜
Venezuela 6 pCt. nu	2¾	»	33¼	33½	»	83¾	
New Grenada 6 pCt nu	1½	»	16		»		
Ecuador		»	3 7/16	3⅜	»	3 7/16	
Coup. Ecuador		*f*			»		
Grieken		»	4 1/16		»		

Peru uitg. 34¼; Den. 97½; 4½ pCt. Eng. Russen 95.

In Binnenl. fondsen was de stemming algemeen williger. 3 pCt. Fransche insgelijks ½ pCt beter. In Spaansche fondsen was veel handel en kooplust en waren aanmerkelijk williger dan gisteren. Belgische en Metall. mede tot verbeterde koersen goed te plaatsen. Russische zeer vast; Zuid-Amerik. fondsen waren alle williger, bij zeer levendige omzet in Mexicanen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56¾; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 12,02½ Zigt Londen 12,07½; 2/m. Hamburg 35; Zigt Hamburg 35 3/16; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,87.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 Mei.

Uit de eerste hand zijn afgedaan circa 500 vaten nieuwe Carolina Rijst, prijs geheim.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 23 Mei Volgens brief van Kapt. Goedkoop, voerende het schip Prins Hendrik, dd. Bezoeki 13 Maart jl., bij de reederij van voornoemd schip ontvangen, was het genoemde schip den 8 Maart beladen en gereed de terugreis naar Nederland aan te nemen, toen eensklaps bespeurd werd, dat gedurende dien dag het schip lekkaadje had bekomen, en elke nacht 13 duim water bij de pomp maakte; onmiddellijk werden 350 balen Koffij uit het tusschendek in de kajuit en 8 leggers water uit het kabelgat achter op het dek gebragt, ten einde het schip voor eenigzins te ligten. Dit gedaan zijnde, bespeurde men werkelijk, dat de lekkaadje geheel had opgehouden, en het schip digt was. Bij onderzoek bleek, dat de lekkaadje was ontstaan door een spijkergat onder de wrong, hetwelk verzuimd was, door eene pen te digten. Nadat het ten duidelijkste aan kapitein Goedkoop, en aan de aldaar tegenwoordige kapiteins Klomp en Admiraal gebleken was, dat alleen door het openstaande Spijkergat de lekkaadje was ontstaan, daar het schip, nadat daarin was voorzien, digt werd bevonden, besloot Kapt. Goedkoop, volgens zijn bovengenoemd schrijven, den volgenden dag de reis naar Amsterdam aan te nemen. Van het lossen van ingenomen lading, en weigering van het volk om de reis te aanvaarden, zoo als in een gisteren in de Zee-Post voorkomend berigt wordt gezegd, meldt kapitein Goedkoop niets.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 22 Mei. E. Sanbus, Adeline Felix, Bordeaux. - G. Grilk, Anna Catharina, Sunderland. - H. G. Evert, Otto Ferdinand, Koningsbergen. - E. Christophersen, Emanuel, Frederikstad. - L. Gjersoe, Thorsminde, Drammen.

VLIE, 21 Mei. 3 a 4 schepen, de namen onbekend.

HELVOET, 22 Mei. J. Work, Brack, New-York.

BRIELLE, 22 Mei. C. Goutard, Rotterdam, (s.) Havre. - D. Visser, Princes van Oranje, (s.) Duinkerken. - J. Goodburn, Giraffe, (s.) Londen.

UITGEZEILD:

VLIE, 20 Mei. H. K. de Boer, Hendrieka Annechiena, St. Petersburg. - D. H. Botje, Gesina Alida, id. - H. C. de Groot, Concordia, id. - K. L. Spijkman, Juliane Louise, id. - A. G. Nieveen, Jacoba Catharina, Stettin. - K. H. Visser, Stoomvaart, (s.) Hamburg.

HELVOET, 21 Mei. W. Smith, Batavier, (s.) Londen.

BRIELLE, 18 Mei. W. Schep, Tweelingen, Villanova. - W. W. Pekelder, Vrouw Grietje, Londen. - G. Wright, Albion, id. - J. Hodges, Beatitude, id. - J. Raddings, Johns, Portsmouth. - R. Canon, Gloucester, Newcastle. - A. Brown, Broughton, id. - H. W. Blakenstone, Jupiter, (s.) Goole. — 19 Mei. A. H. Rolfs, Feijenoord, (s.) Londen. - J. Greig, Victoria, Avontuur. - R. Drijpsdale, Vulcan, Glasgow. - C. Davis, Chance, Sunderland. — 20 Mei. R. Maretsal, Hambourg, (s.) Havre — 21 Mei. C. Sueur, l'Estafette, (s.) Duinkerken. — 22 Mei. W. Wintle, Earl of Auckland, (s.) Londen. - S. Trost, Rainbow, (s.) id. - S. A. Coultnas, Marij Alkenson, Dublin. - T. Duncanson, Border Queen, (s.) Leith. - W. Holdsworth, Camerton, (s.) Hull. - S. Nichols, Sea Gull, (s.) id. - J. Leetham, Norfolk, (s.) Goole.

MAASSLUIS, 18 Mei. R. Taijlor, Astrea, Newcastle. - S. Davison, Pultneij, Leith. - T. R. Costra, Geertina, Malden. — 19 Mei. R. Robinson, Richard and Frances, Londen.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

LISSABON, Tuntelder, Geertruida 108 m. Zout, 110 z. Quercitren, 85 z. Wol, 90 k. Fruit, Kerkhoven en Coutinho; 8 z. Gum Copal, Reijnvaan en Zoon; 50 k. Fruit - A. U. Bohlmann; 13 k. Fruit, Schaap en Comp.; 2 v. Wijn, 1 k. Koopmanschappen, Order.

BISSERUP, Oostra, Annegina 1,075 ton Garst, Westsaanen en Laan.

FANOE, Banting, Vrouw Gesina 150 ton Rogge, Gebr. Hooglandt.

HOEKZYL, Fulfs, Vrouw Maria 13 last Tarwe, L. Hoijack en Comp.

SCHEEPS-VRACHTEN.

DANTZIG, 16 Mei. Naar Amsterdam, *f* 18 voor Rogge; naar Harlingen, *f* 14 voor Hout.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Rouffaer, van hier te Genua aangekomen, rapporteert den 6 Mei in de Straat van Gibraltar nabij Tarifa Point gepraaid te hebben, het schip Wilhelmina Frederica, Kapt. van der Veer, van Amsterdam naar Triest, aan boord was alles wel.

BEVRACHTE SCHEPEN.

Manifest van het Ned. schip Mr. Cornelis Haga, kapt. J. J. Bell, van China, bestemd naar Amsterdam. Vracht *f* 130 en 15 pCt. per last, zeildag 25 Maart 1850: 2696/4, 75 kisten Congo, 126/4 kisten Pecco, 75 kisten Hyssonschin.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 23 Mei, in lading naar

Keulen	D. Hoogeweg, Hoffnung.
„	L. de Ruiter, Cölln N°. 29.
Maintz	C. Hartman, Maintz N°. 6.
Manheim	C. Blissinger, Concordia.
Weesel	A. Balk, Alma.
Straatsburg	J. Kievitz, Frankfort N°. 17.
Duisburg	H. Kamps, Vlijt en Hoop.
Ludwighaven	A. Hans, Ludwighaven N°. 9.
Frankfort en *Coblentz*	B. Geiger, Frankfort N°. 1.
Dusseld. Neus en *Urdingen*	C. W. Lenkering, Niederr. N° 12
Venlo en *Roermond*	L. v. Schijndel (Beurt L. de Rijk en C°.) de Najade van Steil.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	A. Maas, Pz., de vrouw Maria. Sluit 25 Mei.
Maastricht	B. van Mullekum, de stad Maastricht
Tiel	F. den Hartog, de Vr. Geertruida.

KEULEN, 22 Mei in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Jurrius	Köln N°. 25.
Rotterdam	„ Demmer	„ „ 18.

KEULEN, 18 Mei aangekomen:

Kapt. W. Dahmen van Rotterdam met 2706 Ctn.
„ Ph. Hartmann „ „ „ 3486 „

Rijnhoogte	Arnhem 22 Mei	1 el 85 duim
	Keulen 22 „	9 voet. 0 „

Ten behoeve van het Genootschap van Barmhartigheid *tot begraving van lijken van behoeftige R. C.* met dankzegging ontvangen:

bij den Comm. van der Steen: van den heer L. *f* 2

ADVERTENTIEN.

(285) Heden namiddag ten twee ure behaagde den Almagtige onzen geliefden Zoon, Broeder en Behuwdbroeder JOANNES CORNELIUS, Kostschoolhouder te *Waalwijk*, in den ouderdom van ruim 42 jaren tot zich te roepen, na alvorens gesterkt te zijn door de troostmiddelen onzer H. Godsdienst.

Waalwijk, den 15 Mei 1850.

LEOND. WASS[illegible]
Uit aller naam.

Vrienden en Verwanten, gelieven dit als kennisgeving aan te nemen.

(289) Heden overleed alhier in den ouderdom van [illegible] jaren mijn dierbare Echtgenoot JOANNIS SCHE[illegible], na voorzien te zijn geweest van de H. Sacramenten der stervenden.

Hoorn, 19 Mei 1850.

E. SCHE[illegible]
geb. [illegible]

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker [illegible]